

ארצות-הברית: תנועת-השלום חזרה לאופנה

שבילה שנתיים בכלא על סירובו לשרת בוייטנאם. קלר אירגן תוך חודשים ספורים 300 אסיפות המוניות במדינה מאסצ'וסטס. פעילותו הניבה 30 החלטות של מועצות ערים ו-6 החלטות של סנאט מקומי בגנות החימוש הגרעיני. בקליפורניה אספו פעילי התנועה חצי-מיליון חתימות על עצומה. הדורשת להקפיא ייצור כלי-נשק גרעיניים.

פעולות המחאה של מחנה-השלום יעמדו השנה במרכז החדשות. ביוני תיערך הפגנה ענקית ליד בניין האו"ם בניו-יורק. לרגל דיוני העצרת בנושא פירוק-החימוש מצפים לפחות למיליון בני-אדם. בסתיו יאספו שוב ההמונים, הפעם בווינגטון, עם הדיון בהצעות קנדי-האספילד. בנובמבר יתקיים כנס גדול של ראשי הכנסיה הקאתולית רבתי-השפעה. הבישופים הליבראליים גברו לאחרונה על השמרנים, והם מקווים להחליטה שלומניקית חד-משמעית.

ותיקי וייטנאם חשים שהימים הטובים של המאבק והאהדה הציבורית שבים. חרף כל הספקות (האם טר קנדי הוא נכס או נטל לתנועה?) קיימת אופטימיות רבה. רגן שוב אינו יכול להכתיב את תנאיו ללא עוררין. התרבות הפוליטית האמריקאית מגיבה, עידן חדש נוצר, ונושא השלום חזר לאופנה.

מיזרח-גרמניה: גם

הם רוצים שלום

לא רק רונאלד רגן כועס על אנשי-הדת שהפכו פעילים בתנועות-השלום.

במיזרח-גרמניה מתפתח סיכסוך בין הממשלה ובין הכנסייה. המאיים להגיע לממדים פולניים. העילה למריבה היא החלטתה המטופשת של ממשלת מיזרח-גרמניה לאסור על הנוער לעבוד את סמלי תנועת-השלום.

הקצף יצא דווקא על הפסוק, וכיתתו חרבותם לאיתים" ועל ציור שמיזג להפליא מסורות סוציאליסטיות ונוצריות. הציור על הסמל — ענק עירום למחצה הולם בפטיש על חרב — מבוסס על פסל סובייטי, שניתן במתנה לאו"ם על-ידי ממשלת ברית-המועצות ונמצא בבניין העצרת בניו-יורק.

הבישוף של מאגדנבורג, ורנר קרושה, לעג בגלוי לממשלה, וטען שצעדיה רק יגרמו לניכור הנוער הגוצרי מהמישטר. קרושה מדבר בשם 8 מיליון לותרנים (במדינה המונה כ-20 מיליון תושבים), ותוכחתו הביכה את הממר שלה. שרי-הדתות, קלאוס גיסי, ניסה להסביר שלמיפלה הקומוניסטית אין שום דבר נגד הסמל עצמו. הוא פשוט חושש ש,תעמולה פאציפיסטית" תחליש את כוח-העמידה של מיזרח-גרמניה!

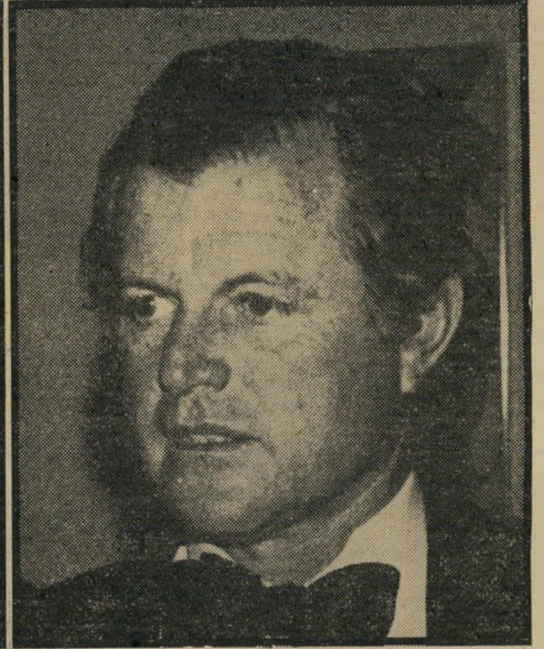
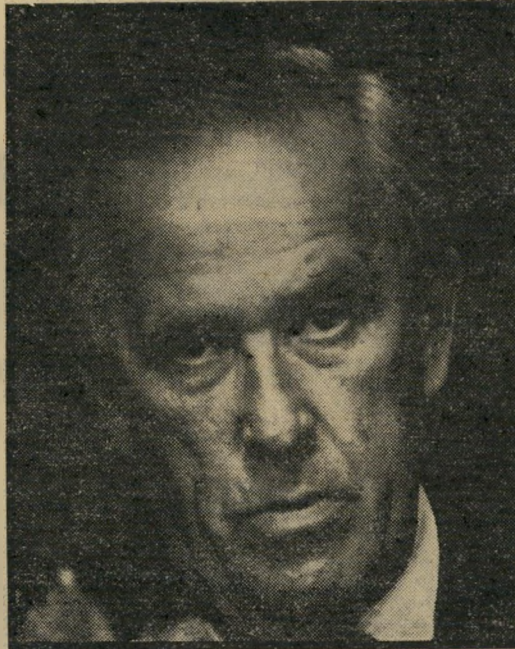
טימטום של קומוניסטים. השר הבטיח למנוע העי-מדה לדין של צעירים שיענדו את סמלי-השלום. אך הוא לא מנע את המרידות בקרב ראשי-הכנסייה. הממשלה הכשילה, בעצם, את נסיונה העיקבי של הכנסייה ליצור סינתזה הומאניסטית בין הנצרות ובין הסוציאליזם. דחתה וניכרה עשרות אלפי בני-נוער, יצרה חייץ בין תנועת-השלום המערב-גרמנית ובין העולם הקומוניסטי. קשה להאמין שהמנהיג, אריך הונקר, מסוגל לטימטום כזה, אך העובדות מדברות בעד עצמן. הוא הצליח, ביום אחד, למחוק את מה שהוגדר במערב כהישג קומוניסטי עצום — עצם הקשר עם תנועת-השלום במערב-אירופה. כל תועמלני "קול אמריקה" אינם מסוגלים לבצע את מה שעשה למענם מנהיג לא-יחכם אחד.

מאטיסן דרש מאנשי קהילתו שעבדו במפעל ההרכבה של ראשי נפץ גרעיניים, פאנטקס, להתפטר מעבודתם. רבים ציינו, והבישוף דאג להם למקומות עבודה אחרים.

התופעה הפכה אופנתית וכובשת. תיבות-הדואר של סנאטורים וצירי בית-הנבחרים התמלאו במכתבים של תומכי הקפאת ופירוק הנשק הגרעיני. כלי-התיקשורת שיגרו צוותים לבדיקת השפעת התנועה, מקורות היניקה האידיאולוגיים שלה והיקפה האירגוני. המסקנות היו מדי-הימות. בארצות-הברית צומחת תנועת-שלום ענקית, העולה על כל המצופה. לא רק ותיקי המאבק נגד זוועות וייטנאם התגייסו למערכה, הפעם מתייצבת לפני רגן תנועת המונים אמיתית, שעיקר כוחה אינו באוניברסיטות אלא בקרב העם הפשוט. היא מלכדת את כל הליבראליים ואת כל השמאל, אבל הפעם היא משקפת דאגה המקננת בקרב האמריקאי הממוצע, מבקר קבוע בכנסייה ואיש-

סנאטור אדוארד (טד) קנדי פיגר בשנים רבות אחרי מאבקה של תנועת-השלום האמריקאית נגד מילחמת וייטנאם. הפעם הוא נחוש בדעתו שלא לחזור על אותה שגיאה. בתחילת 1982 הבין קנדי שלתנועה צפויה עדנה. קנדי הוא אדם חלש, נואם גרוע, ויושרו הציבורי שנוי במחלוקת. אבל אפילו מבקריו הקשים ביותר מכירים בעובדה שיש לו נסיון פוליטי עצום. קנדי החליט להשיג את כל יריביו במאבק על התומכים הצעירים החדשים של תנועת השלום. הוא הפך לתומך נלהב, נותן ידו בעיקבות ליוזמות פוליטיות המקדמות את עניין השלום. נוכחותו בשטח מביכה לפעמים את ראשי התנועה, אך בסופו של דבר היא משרתת את שני הצדדים. קנדי זוכה בקהל אוהדים חדש. מחנה-השלום בקול חשוב בקונגרס.

הלם של ממש. הפעם לא מדובר רק בנאומים. קנדי והסנאטור הרפובליקני מאורגון, מארק האספילד,

סנאטורים קנדי וג'קסון עידן חדש

מישפחה מסור, הרואה בחימוש הגרעיני איום אמיתי לעתידו ולעתיד ילדיו.

הקפאה. בהנהגת התנועה פעילה ראנדאל פורסברג, שם חדש לרוב הקוראים הישראלים. אין ספק שהיא תכבוש כותרות במרוצת שנת 1982. פורסברג השפיעה באורח מכריע על האסטרטגיה של התנועה. תחת דיבורים

הגישו לקונגרס הצעה מפורטת להקפאת מירוק-החימוש. הממשלה נדרשה למצוא דרך להגיע להסכם עם ברית-המועצות להקפאה הדדית של ניוקליים, להפסקה מוחלטת של ייצור כלי נשק חדשים ולזניחת כל התוכניות להצבת כלי-נשק גרעיניים בזירות עימות נוספות. בשלב השני נדרש הנשיא, רונאלד רגן, להגיע להידברות עם הסוביי-טים במטרה להפחית במידה ניכרת גם את מיצבורי-הנשק הקיימים. קנדי והאספילד אספו חתימות תמיכה של 120 חברי הקונגרס, תמיכה כמעט חסרת-תקדים להצעה. שעד לפני כמה חודשים היתה נדחית על הסף כסופר-ראדיקלית.

המיסד הגיב בשצף-קצף. קאספר ויינברגר, שר-הביטחון, ביקש מגדול הניצים בסנאט, הנרי (סקופ) ג'קסון, לנסח הצעה נגדית שתשרת את מדיניות הממשלה. ג'קסון גייס לעזרתו את הסנאטור הרפובליקני ג'ון ורנר, שהיה, בין השאר, גם אחד מבעליה של אליזבט טיילור. השניים זכו, אומנם, בתמיכתו הפעילה של רגן ובאהדה רבה בעיתונות הימנית, אבל מישאלי דעת-הקהל זימנו להם הלם של ממש: שלושה רבעים מכלל הגושאלים הביעו את תמיכתם הנחרצת בהצעות קנדי-האספילד!

אין מידחמה צודקת. מאז שהסכמי סאלט 2 ירדו מסדר-יומו של הקונגרס אחרי הפלישה הסובייטית לאפגניסטאן ב-1979, נוצרה אווירה חדשה בארצות-הברית. ירחי-הדבש של רגן נסתים כבר מזמן, והביקורת על המחיר החברתי של מדיניותו הולכת וגוברת. השילוב בין האטה כלכלית ובין אבטלה המונית (כמעט 10 מיליון בני-אדם מובטלים!) יצר מרידות שבברה עוד יותר משנתברר שרגן, "החסכן" מוציא עשרות מיליארדים על מירוק חימוש מאץ. רבים בארצות-הברית מאמינים שרגן עלול לגרום את העולם למלחמה גרעינית שבה אין מנצחים, רק מנוצחים. הנדיר זאת היטב הבישוף לירוי מאטיסן מטכסאס, שמרן לשעבר שהפך מנהיג בכיר בתנועת-השלום האמריקאית: "אבד הכל על המושג מלחמה צודקת. הוא שייך לתקופה אחרת. עלינו מוטלת המשימה לשמור על העולם, אותו ברא האל. עתה אין מדובר בפיתרון הבעיות שנוצרו בידי אדם, המין האנושי מסוגל, הלכה למעשה, להשמיד את מעשה בראשית."

הבישוף מאטיסן מהווה נכס חשוב לתנועת-השלום. הוא איש מרכזי ומכובד במדינתו השמרנית, ופעולותיו זוכות בכיסוי עצום של כלי-התיקשורת האמריקאיים.

אינופיים על פרטים טכניים, כמו מיספר אמצעי השיגור ומיקומם, אימצה התנועה כולה את סיסמת ההקפאה. מחנה-השלום דרש הפסקה מוחלטת של ייצור כלי נשק ואמצעי-שיגור חדשים. בשלב השני יבוא עידן פירוק הנשק. פורסברג הבינה שדרישה כלי-נשק פשוטה זוכה לאהדה המונית. האשה הנמרצת (37) היא מומחית לנושא פירוק-הנשק, ומסע ההרצאות שלה ברחבי ארצות-הברית הוכתר בהצלחה רבה. היא היתה הראשונה שהבינה את הצורך בתנועת המונים בעלת השפעה. פעיל בולט שני הוא ראנדי קלר (36). בוגר הרווארד,

קרנפים

ידידים אמריקאיים, המכירים היטב את ג'ורג' סי גריי מצפון קארוליינה מדווחים לנו שהוא נמנה בעבר עם פעילי מחנה השלום בארצות-הברית.

הידידים האלה נדהמו לקרוא את מכתבו של גריי בגליון האחרון של טיים מאזן. כתב גריי בציניות קרה ומחושבת: "אני נמנה עם האמריקאים שאינם מוחים על מדיניות הממשלה באל-סלוודור. הברייה שלנו היא בין מישר פאשיסטי ובין דיקטטורה קומר-ניסטית. שני המישטרים אדישים לזכויות-האדם. לכן כדאי לנו לתמוך בצד המשרת את האינטרס של ארצות-הברית."

הפשטנות וההתקרנות מעוררים סלידה, דווקא בשל העובדה ששרידי עברו של גריי עדיין ניכרים במכתב. הוא לפחות מודה שהמישטר באל-סלוודור הוא פאשיסטי. גם ההתקרנות היא תוסעה אוניבר-סאלית. מה שמותר לאהרון כבר מדי-עונת אחרונות מותר גם לאיוה גריי מצפון קרוליינה.